

Доц. д-р Емил Иванов, преподавател по Църковна археология
СУ „Св. Климент Охридски“
Богословски факултет
Катедра: „Историческо и систематическо богословие“

СТАНОВИЩЕ

за научната продукция на гл. асистент д-р Екатерина Дамянова от Богословски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“,

кандидат за заемане на длъжността „доцент“ в направление 2.4. Религия и теология (Библеистика – библейска археология)

Гл. асистент д-р Екатерина Дамянова е представила за участие в конкурс за научната длъжност „доцент“ списък от научни публикации в направление „Библеистика“, конкретно „Стар Завет“ и „Библейска археология“, които спомагат за изясняване на въпроси в областта на библеистиката. Научното направление, в което работи колегата Дамянова е изключително интересно през последните години бележи интензивна научна продукция. Същевременно и именно затова старозаветната библеистика и библейската археология са непрекъснат обект на спекулации от страна на псевдо-научни интерпретации и популярни медийни посегателства. Ето защо научното внимание в това направление и е контекстуално изострено и колегите трябва да имат непрекъснато редица мерки предвид.

Публикациите на гл. асист. д-р Дамянова имат подчертано научно-библеистичен характер, което отговаря на изискванията за заеманата от нея длъжност „доцент“. Освен това тя участва интензивно и в по-широки научно-публикационни форуми с научни съобщения, преводи, проекти за учебна и справочна литература, като твърдо следва досегашните постижения на българската и не само нея постижения в областта на библейската археология.

Представеният списък с публикации за участието на кандидата в конкурс за „доцент – шифър 2.4. Религия и теология (библеистика – библейска археология)“ съдържа 14 заглавия, сред които една монография, научни сборници, шест статии в сборници от конференции в България с международно участие, две статии под печат, една публикация в областта на медиевистика, респективно кирило-методиевистика, едно научно съобщение и две статии в сборник за подготовка на кандидат-студенти по теология. Видно е, че списъкът съдържа необходимото жанрово разнообразие за участие в научен конкурс. Аз лично съветвам здобронамерено иза повече пригледност, като отделните варианти се обозначат и се ездват като отделна група, и прецизно се добавят страниците на публикациите в излезлите от печат заглавия.

Част от публикациите обхващат проблеми в библейската преводна традиция и по този начин са част от тематичния план на медиевистичните изследвания, по-специално старобългаристиката и кирило-методиевистиката, и са ориентирани към по-широк кръг читатели.

Нейните статии в учебно-помощния сборник за кандидат-студенти по теология („възкресение Христово” и „Възнесение Христово” – Сборник за кандидат-студенти, София 1998, 64-70) също са насочени към публика без основни познания в областта на теологията и целят да запознаят бъдещите кандидат-студенти и по-широката читателска аудитория с теми, като „Възкресение Христово” и „Възнесение Христово”.

Гл. асист. д-р Дамянова е съставител на юбилеен справочник с библиографско съдържание в областта на българската библеистика под заглавие „90 години Библеистика в България. Библиографски справочник, София 2013 (128 страници, увод към изданието стр. 7-12).

Научното съобщение „Новооткрит текст от беседата на св. Йоан Златоуст срещу юдеите” в Сборник с доклади от научна конференция с международно участие (СУБ Стара Загора, 1-2 юни 2006 г., том VI, Стара Загора, 2006, 389–391) представя пред читателите и научната общност един непубликуван до този момент текст на български език от беседата на Св. Йоан Златоуст с юдеите.

В монографичното съчинение „Материална култура на Палестина през Римския период (63 г. пр. Хр. – 70 г. сл. Хр.). София 2014“ са изложени промените, които настъпват в Палестина в изследвания период. Разгледаните институции, важни центрове в Палестина и открити в тях съоръжения и други артефакти разширяват рамките на изследванията в областта на библейската археология и поставят пред нея задачата да оцени по нов начин взаимодействието на населението, политиката и културата на източните римски провинции с политиката и културата на Рим. В хода на изследването тя потвърждава вече установени локализираня и датировки на български и чужди изследователи в областта на старозаветната и новозаветната библеистика. Нейната монография има качествата на хабилитационен труд и представлява ценен принос в българската библеистика. Според твърдението на автора, което аз скромно подкрепям, този труд е пръв опит за цялостно систематично изследване на културно-антропологичната проблематика в Палестина в края на старозаветния период и началото на новото християнско хилядолетие.

Публикациите „Свещ. град Йерусалим във Второ слово на Св. Йоан Златоуст срещу юдеите (исторически измерения и духовно значение)“ и „Култови съоръжения в Юдея след падането на Самария“ са библеистични научни разработки в контекста на темата за централизацията на култа в древния град Йерусалим, където колегата Дамянова прави опит за връзка между христологическия и теоретично-археологическия подход на интерпретцията.

Актуализиране на библейска проблематика през погледа на съвременността тя представя и в статиите: „Теокрацията като демокрация? Възможност за библейски поглед“ в сборника „Православие и постмодернизъм. Сборник с доклади от научна конференция с международно участие „Свидетелството на Църквата и обществените очаквания“ (Велико Търново 5-10.11.2006 г.), София 2010, 137-150“ и „Падането на Ниневия и Вавилон – история или настояще“, в сборник доклади от научната конференция с международно участие на СУБ в гр. Стара Загора (7-8.06.2007 г.), Стара Загора, 2007, том V, 239–243“, като ги извежда от изолираното положение в кръга на старозаветната библеистика и ги поставя в съвременния контекст на интерпретация.

Някои от заглавията са съсредоточени върху въведителни за библейската археология теми от методологичен характер или са породени във връзка с оповестяването на научни открития в областта на библейската археология, други са посветени на педагогическия формат за кандидат-студенти по теология, на библиографично-спровочни издания в областта на библеистиката или на библеските преводи в кирило-методиевата средновековна традиция.

Безспорно научният принос и тежестта на кандидатурат на колежата гл. асистент д-р Екатерина Дамянова се подкрепят от нейния монографичен хабилитационен труд „Материална култура на Палестина през Римския период (63 г. пр. Хр. – 70 г. сл. Хр.). София 2014“.

Поради това, както и научните качества и потенциал на колежата Дамянова, които тя ще развива в полза на българската библеистична наука и ще преподаде на бъдещите студенти по теология, аз подкрепям нейната кандидатура за заемане на длъжността „доцент по Библеистика – библейска археология“ в Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

Мюнхен, 29.05.2014 г.

Доц. д-р Емил Иванов